

Omzendbrief OMG 2026/1

Omzendbrief betreffende het verbod op
financiële stimulansen voor de
installatie van op zichzelf staande ketels op
fossiele brandstoffen

Aan

- de diensten van de Vlaamse overheid
- de steden en gemeenten
- overheden die steun verlenen
voor (fossiele) verwarmingssystemen

Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat,
Toerisme en Jeugd
Markiesstraat 1, 1000 Brussel
T 02 552 69 00
kabinet.depraetere@vlaanderen.be

XX januari 2026

Betreft: verbod op financiële stimulansen voor de installatie van op zichzelf staande ketels op fossiele brandstoffen volgens artikel 17, lid 15, van de herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU/2024/1275)

1 AANLEIDING EN DOEL VAN DE OMZENDBRIEF

Op 8 mei 2024 werd de herziene richtlijn Energieprestaties van Gebouwen¹ gepubliceerd in het Europese Publicatieblad. Het grootste deel van de bepalingen van die richtlijn moet omgezet worden in wetgeving tegen 29 mei 2026. Het verbod op financiële steun voor op zichzelf staande verwarmingsketels op fossiele brandstoffen, vastgelegd in artikel 17.15 van die richtlijn, gaat evenwel al in op 1 januari 2025.

De Commissie heeft op 18 oktober 2024 een mededeling over de interpretatie van artikel 17.15 van de richtlijn gepubliceerd. Er werd ook gewacht op richtsnoeren van de Europese Commissie voor 'verwarmingsketels op fossiele brandstoffen', zoals aangekondigd in artikel 13.8 van de richtlijn en de Mededeling van 18 oktober 2024. Op 30 juni 2025 werden de Engelstalige richtsnoeren gepubliceerd². De Nederlandstalige versie van de richtsnoeren werd gepubliceerd samen met andere richtsnoeren over de EPBD op 18 december 2025.

In het Vlaamse Gewest gelden er op verschillende bestuursniveaus financiële ondersteuningsmaatregelen om de renovatie van gebouwen aan te moedigen. Zo krijgen lokale besturen, in het kader van de lokale autonomie, ruime discretionaire bevoegdheden om financiële steunmaatregelen op te zetten in het kader van gemeentelijk beleid als dat beleid strookt met Europese, nationale en regionale regelgeving. Ook op het niveau van de Vlaamse overheid riepen verschillende instellingen al steunmechanismen in het leven, al dan niet via formele regelgeving. Artikel 17.15 van de richtlijn voert, met ingang van 1 januari 2025, een duidelijk

¹ richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen, *Pb.L.* 8 mei 2024

² [Commission sets the EU's building sector on a pathway towards greater energy efficiency and decarbonisation](#)

verbod in op het verlenen van financiële steun voor op zichzelf staande verwarmingsketels op fossiele brandstoffen. Bestaande steunmechanismen zullen, met respect voor het beginsel van gewekte verwachtingen, aangepast moeten worden om dat verbod te reflecteren. Verschillende Vlaamse steunmechanismen zijn al aangepast om dat verbod te reflecteren.³ Andere lidstaten hebben zich voorlopig beperkt tot de afbouw van de maatregelen in kwestie of tot de vaststelling dat dergelijke steunmaatregelen niet worden gegeven⁴. In een latere fase zal in de Vlaamse regelgeving een expliciet verbod worden.

Uit contacten met betrokken overheden en steunverlenende entiteiten blijkt evenwel dat er grote onduidelijkheid (en ongerustheid) heerst over de implementatie van deze Europese verplichting. De verschillende bestuursniveaus hebben immers, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van de doelgroepen waartoe ze zich richten, een zeer diverse waaier aan ondersteuningsmechanismen opgezet die zich vaak toespitst op de specifieke realiteit van het werkveld waarin zij opereren. Die maatregelen zijn meestal niet beperkt tot een eenvoudige subsidie voor op zichzelf staande verwarmingsketels op fossiele brandstoffen, maar maken soms deel uit van bredere renovatiesteun, waarbij een pakket van individuele maatregelen wordt ondersteund. Een eenvoudig decretaal verbod zou in de praktijk tot heel wat problemen leiden, waarbij bestaande steunmechanismen potentieel (gedeeltelijk) in conflict komen met een decretaal verbod. Dat zou tot heel wat onduidelijkheid kunnen leiden bij steunverlenende overheden, die geconfronteerd worden met een impact op hun bestaande mechanismen, die niet altijd op korte termijn in te schatten en te remediëren is. Er valt niet uit te sluiten dat in dergelijke omstandigheden steunmaatregelen die eigenlijk niet onder het verbod van artikel 17.15 van de richtlijn vallen, tijdelijk niet worden uitbetaald of zelfs volledig worden stopgezet in afwachting van duidelijkheid over het toepassingsgebied. Dat zou een (sterk) negatieve impact kunnen hebben op het draagvlak voor maatregelen inzake renovaties bij bijvoorbeeld lokale besturen, maar ook bij individuele steunverkrijgers, waar financiële steun soms een doorslaggevende factor is als een beslissing tot renovatie genomen moet worden.

Verschillende steunmechanismen zijn ingevoerd door middel van formele regelgeving. Een omzendbrief kan uiteraard geen afbreuk doen aan formele regelgeving. Met deze omzendbrief worden steunverlenende entiteiten in eerste instantie geïnformeerd over de scope van het Europese verbod, zoals uitgelegd door de Europese Commissie. Zo kunnen ze de nodige maatregelen nemen om hun bestaande steunmechanismen, als dat nodig is, af te stemmen op het Europese kader. Ook in andere lidstaten zijn de verschillende bestuursniveaus met een brief geïnformeerd over het verbod.

³ Zo werden Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening en MijnVerbouwBegeleiding al aangepast om dat verbod te reflecteren..

⁴ Nederland stelde bijvoorbeeld vast dat het niet in steun voorziet voor autonome verwarmingsketels op fossiele brandstoffen.

2 TOEPASSELIJKE EUROPEESRECHTELIJKE BEPALINGEN

2.1 Algemene situering

De herziene richtlijn Energieprestaties van Gebouwen is op 28 mei 2024 in alle EU-landen in werking getreden en beoogt het renovatietempo in de EU te verhogen voor de slechtst presterende gebouwen in elk land. Ze ondersteunt ook een betere luchtkwaliteit, de digitalisering van energiesystemen voor gebouwen en de uitrol van infrastructuur voor duurzame mobiliteit.

De herziene richtlijn maakt gerichtere financiering van investeringen in de bouwsector mogelijk, vult andere EU-instrumenten aan en bestrijdt energiearmoede door kwetsbare consumenten te ondersteunen. De EU-landen moeten er ook voor zorgen dat er waarborgen zijn voor huurders, zoals huursubsidies of plafonds voor de verhoging van de huurprijs.

Daarnaast draagt de richtlijn bij aan de doelstelling om de broeikasgasemissies in de bouwsector tegen 2030 met ten minste 60% te verminderen ten opzichte van 2015, en om tegen 2050 een koolstofvrij, emissievrij gebouwenbestand tot stand te brengen. De richtlijn werkt hand in hand met andere beleidsmaatregelen van de Europese Green Deal, zoals het emissiehandelssysteem voor brandstoffen die in gebouwen worden gebruikt, de herziene richtlijn energie-efficiëntie, de herziene richtlijn hernieuwbare energie en de verordening infrastructuur voor alternatieve brandstoffen.

Daarnaast biedt de richtlijn het kader voor de geleidelijke uitfasering van fossiele brandstoffen in verwarmingsketels en verplicht ze de lidstaten om in hun Nationaal Renovatieplan beleidslijnen en maatregelen op te nemen met het oog op een uitfasering tegen 2040. Zo bevat de richtlijn bijvoorbeeld een duidelijke rechtsgrond in secundair Europees recht om verwarmingsketels op fossiele brandstoffen te verbieden.

2.2 Verbod op financiële stimulans voor op zichzelf staande verwarmingsketels op fossiele brandstoffen

2.2.1 Bepalingen uit de richtlijn

Artikel 17, lid 15, van de richtlijn bepaalt dat vanaf 1 januari 2025 lidstaten geen financiële stimulansen mogen geven voor op zichzelf staande verwarmingsketels op fossiele brandstoffen, met uitzondering van de financiële stimulansen die vóór 2025 voor investeringen zijn geselecteerd in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, die is ingesteld bij verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad (11) en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds op grond van verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad.

Uit de consideransen van de richtlijn blijkt dat dat verbod aansluit bij een bredere verplichting voor lidstaten om te streven naar een uitfasering van op zichzelf staande verwarmingsketels die uitsluitend gebruikmaken van fossiele brandstoffen. Considerans 14 stelt daarbij dat de verplichting tot uitfasering van

financiële ondersteuning een eerste stap is. Volgens die considerans is het wel nog altijd mogelijk om financiële stimulansen te geven voor de installatie van hybride verwarmingssystemen met een aanzienlijk aandeel hernieuwbare energie, zoals de combinatie van een verwarmingsketel met thermische zonne-energie of met een warmtepomp.

Voor de toepassing van het bovenstaande hanteert de richtlijn de volgende definities:

- **verwarmingsketel** (artikel 2.48): het geheel van ketellichaam en brander dat de verbrandingswarmte op vloeistoffen overbrengt;
- **energie uit hernieuwbare bronnen** (artikel 2.14): energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen, namelijk: wind, zonne- (thermische en fotovoltaïsche) en geothermische energie, osmose-energie, omgevingsenergie, getijdenenergie, golfslagenenergie en andere energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas.

2.2.2 Mededeling C/2024/6206 van de Commissie

Op 18 oktober 2024 werd mededeling C/2024/6206 van de Commissie betreffende de geleidelijke afschaffing van financiële stimulansen voor fossiel gestookte op zichzelf staande verwarmingsketels krachtens de beschikbare richtlijn energieprestatie van gebouwen gepubliceerd in het Europees Publicatieblad.⁵

2.2.2.1 Definities

In de mededeling worden volgende begrippen verduidelijkt:

- Het begrip **op zichzelf staande verwarmingsketels** wordt niet gedefinieerd in de EPBD, maar wel verder verduidelijkt in de overwegingen. Voor de toepassing van artikel 17, lid 15, is een op zichzelf staande verwarmingsketel een ketel die niet wordt gecombineerd met een andere warmteopwekker die gebruikmaakt van hernieuwbare energie en die een aanzienlijk deel van de totale energie-output van het gecombineerde systeem levert.
- Een **hybride verwarmingssysteem** combineert ten minste twee verschillende soorten warmtegeneratoren. Voorbeelden van hybride verwarmingssystemen die twee of meer technologieën combineren om warmte en warm water in een gebouw te leveren, zijn onder meer elke combinatie van warmtepompen met ketels, hybride zonne-energie (combinatie van ketel en thermische zonnepanelen) en combinaties van die systemen. Een hybride verwarmingssysteem kan als zodanig worden vervaardigd, de hybridisatie kan plaatsvinden op het moment van de installatie of de hybridisatie kan daarna ter plaatse worden toegevoegd. Bijstoken, bijvoorbeeld directe meeverbranding van biomassa en kolen in een ketel voor vaste brandstoffen, wordt niet beschouwd als een hybride verwarmingssysteem.

⁵ mededeling C/2024/6206 van de Commissie betreffende de geleidelijke afschaffing van financiële stimulansen voor fossiel gestookte op zichzelf staande verwarmingsketels krachtens de beschikbare richtlijn energieprestatie van gebouwen, *Pb.L.* 18 oktober 2024

- De term **installatie** verwijst naar de aankoop, montage en ingebruikname van een op zichzelf staande verwarmingsketel.
- Onder **fossiele brandstoffen** wordt verstaan: niet-hernieuwbare koolstofgebaseerde energiebronnen, zoals vaste brandstoffen, aardgas en olie.
- In artikel 2, punt 14, van de herschikte EPBD, in overeenstemming met artikel 2, lid 1, van de gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (richtlijn (EU) 2018/2001, zoals gewijzigd bij richtlijn (EU) 2023/2413⁶, wordt **energie uit hernieuwbare bronnen** of **hernieuwbare energie** gedefinieerd als 'energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen, namelijk windenergie, zonne-energie (thermische zonne-energie en fotovoltaïsche zonne-energie) en geothermische energie, osmotische energie, omgevingsenergie, getijden-, golf- en andere oceaanenergie, waterkracht, biomassa, stortgas, gas van rioolwaterzuiveringsinstallaties en biogas'.
- **Hernieuwbare brandstoffen** in de zin van artikel 2, punt 22 bis, van de gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie, dat wil zeggen 'biobrandstoffen, vloeibare biomassa, biomassa-brandstoffen en hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong', worden niet als fossiele brandstoffen beschouwd. Zowel off-grid als op het net gebaseerde brandstoffen vallen onder de definitie van hernieuwbare brandstoffen.
- **Financiële stimulansen** worden in de EPBD niet gedefinieerd. Ze worden in ruime zin opgevat als economische steun die wordt verleend door een overheidsinstantie⁷ en/of met overheidsmiddelen. Dergelijke stimulansen op nationaal, regionaal en/of lokaal niveau kunnen een krachtig instrument zijn om de decarbonisatie van verwarming in gebouwen te versnellen en kunnen verschillende vormen aannemen, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, rechtstreekse subsidies aan kopers, installateurs en derden, alsook de niet-uitputtende lijst van financieringsmogelijkheden en financiële instrumenten, vermeld in artikel 17, lid 7, EPBD, met name fiscale stimulansen (bijvoorbeeld verlaagde belastingtarieven)⁸. Financiële stimulansen kunnen onder meer gericht zijn op eindgebruikers, installateurs, fabrikanten en derden of marktdeelnemers die direct of indirect betrokken zijn bij de installatie van ketels. Als de begunstigde van de financiële stimulans een onderneming is, zijn de

⁶ richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82) en richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van richtlijn (EU) 2018/2001, verordening (EU) 2018/1999 en richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PB L 2023/2413 van 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>)

⁷ zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 12, van richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie

⁸ In artikel 17, lid 7, wordt verwezen naar 'faciliterende financiering en financiële instrumenten, zoals leningen en hypotheekleningen voor energie-efficiëntie voor de renovatie van gebouwen, energieprestatiecontracten, financiële regelingen op basis van betalen naar spaar, fiscale stimulansen, bijvoorbeeld verlaagde belastingtarieven voor renovatiewerkzaamheden en -materialen, belastingregelingen, regelingen op rekeningen, garantiefondsen, fondsen voor grondige renovaties, fondsen voor renovaties met een aanzienlijke minimumdrempel van gerichte energiebesparingen en normen voor de hypotheekportefeuille'.

staatssteunregels van toepassing⁹. Dergelijke financiële prikkels kunnen worden opgevat als een soort subsidie voor fossiele brandstoffen. Daarom draagt de uitfasering ervan bij aan de uitfasering van subsidies voor fossiele brandstoffen.

Het begrip 'financiële stimulansen' strekt zich niet uit tot bijvoorbeeld procedures voor overheidsopdrachten en overheidsopdrachten in de zin van richtlijn 2014/24/EU voor installaties in openbare lichamen die geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van de overheidsbegroting, als dergelijke contracten de marktvoorwaarden weerspiegelen en geen enkele vorm van subsidie omvatten (of er niet mee worden gecombineerd). Overheidsopdrachten in en voor gebouwen moeten voldoen aan artikel 7 van richtlijn (EU) 2023/1791.

2.2.2.2 Interpretatie

Op pagina 4 tot 8 van de mededeling wordt dieper ingegaan op de interpretatie¹⁰ van artikel 17.15 van de richtlijn. Hieronder worden de belangrijkste elementen samengevat. Voor een uitgebreidere bespreking verwijzen we naar de mededeling.

Het verbod op financiële ondersteuning geldt, in essentie, voor 1) de installatie 2) van op zichzelf staande verwarmingsketels 3) op fossiele brandstoffen.

2.2.2.2.1 Installatie

Vooreerst geldt het verbod voor **de installatie**. Daaronder wordt verstaan:

- de aankoop;
- de montage;
- de ingebruikname.

Financiële ondersteuning die geen verband houdt met de *installatie* van een verwarmingsketel, valt niet onder het toepassingsgebied van het verbod. Zo kan de sloop en/of de vervanging van verwarmingsketels op fossiele brandstoffen nog altijd financieel ondersteund worden, met dien verstande dat geen steun kan worden verleend voor de *installatie* van een nieuwe op zichzelf staande verwarmingsketel op fossiele brandstoffen. Ook het onderhoud en het herstel van fossiele verwarmingsketels kunnen nog altijd ondersteund worden. Een tijdelijke vervanging van (delen van) de verwarmingsketel bij noodgevallen valt evenmin onder het verbod.

⁹ Zie artikel 38 bis van verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1), en punt 4.2 van de mededeling van de Commissie – Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (PB C 80 van 18.2.2022, blz. 1).

¹⁰ In deze context moet worden opgemerkt dat alleen het Hof van Justitie Europese regelgeving gezaghebbend kan interpreteren.

2.2.2.2 Op zichzelf staande verwarmingsketels

Daarnaast geldt het verbod voor **op zichzelf staande verwarmingsketels**. Dat houdt in dat nog altijd financiële ondersteuning kan worden gegeven voor hybride verwarmingsketels, waarbij een fossiele opwekker wordt gecombineerd met een andere warmtegenerator die hernieuwbare energie gebruikt en die een aanzienlijk deel van de totale energieproductie van het gecombineerde systeem levert.

De hybride verwarmingssystemen moeten een **aanzienlijk deel hernieuwbare energie verbruiken**. Dat houdt in dat het hernieuwbare deel van de verwarmingsketel een aanzienlijk deel van de geleverde energie moet produceren.

Bovendien mag er **alleen financiële ondersteuning worden verleend voor het hernieuwbare deel** van de hybride verwarmingsketel. Die steun moet evenredig zijn met de mate waarin er in het hybride verwarmingssysteem gebruikgemaakt wordt van hernieuwbare energie. Meer algemeen moet er over gewaakt worden dat hybride systemen een transitietechnologie zijn, en dat lock-ins van fossiele brandstoffen moeten worden vermeden.

2.2.2.3 Op fossiele brandstoffen

Tot slot geldt het verbod voor verwarmingsketels **op fossiele brandstoffen**.

Verwarmingsketels zijn vaak aangesloten op het distributienet voor aardgas, dat vandaag hoofdzakelijk aardgas distribueert in het Vlaamse Gewest. Als toch hernieuwbare energie wordt geleverd aan de verwarmingsketel, moet de steunverlenende overheid dat verifiëren op het moment van de installatie.

Verwarmingsketels die niet aangesloten zijn op het distributienet voor aardgas, kunnen in theorie gebruikmaken van hernieuwbare energie. Als die verwarmingsketels daadwerkelijk gebruikmaken van hernieuwbare energie, kunnen ze voorwerp uitmaken van steunmaatregelen. De overheid die steun verleent, vraagt daarbij een bewijs dat de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- de verwarmingsketel wordt gevoed met hernieuwbare energie;
- de verwarmingsketel zal gedurende zijn hele levensduur gebruikmaken van hernieuwbare energie.

In beide gevallen kan financiële ondersteuning worden geboden om aanpassingen aan de verwarmingsketel en de bijbehorende infrastructuur door te voeren zodat **hernieuwbare gassen** in de verwarmingsketel verbrand kunnen worden.

Of een verwarmingsketel gebruikmaakt van fossiele brandstoffen moet beoordeeld worden op het moment van de installatie.

2.2.2.3 Overige gevallen

Sociale tarieven en rechtstreekse inkomenssteun vallen niet onder het verbod van artikel 17.15 van de richtlijn.

Het verbod op financiële ondersteuning is **beperkt tot verwarmingsketels**. Andere apparaten, zoals gasvuren voor kookdoeleinden, vallen niet onder het verbod.

Individuele steunbeslissingen die gecommuniceerd zijn aan de individuele steunverkrijger voor 1 januari 2025, maar die voor die datum nog niet waren uitbetaald vallen niet onder het toepassingsgebied van het verbod. Onder andere het beginsel van gewekt vertrouwen en, meer algemeen, de rechtszekerheid vereist dat de steun dan nog wordt uitbetaald.

Tot slot moet worden opgemerkt dat het verbod in artikel 17.15 van kracht is, ongeacht of **de steun zich beperkt tot een steunmaatregel voor een op zichzelf staand verwarmingssysteem op fossiele brandstoffen of dat de steunmaatregel deel uitmaakt van een bredere, diepe of ingrijpende renovatie**. Steunmaatregelen die bijvoorbeeld in financiële steun voorzien voor een brede waaier aan ingrepen, waarbij een van de maatregelen voor op zichzelf staande verwarmingssystemen op fossiele brandstoffen geldt, zullen moeten worden aangepast om die ingreep niet langer financieel te ondersteunen.

3 INFORMATIE VOOR STEUNVERLENENDE OVERHEDEN

3.1 Personeel toepassingsgebied

Het verbod geldt voor financiële stimulansen **door overheidsinstanties**. De richtsnoeren verwijzen naar het begrip 'overheidsinstantie', zoals dat voortvloeit uit artikel 2, punt 12°, van de richtlijn Energie-Efficiëntie. Dat begrip werd omgezet via artikel 1.1.3, 97°/0, van het Energiedecreet. Overheidsinstantie wordt daar als volgt gedefinieerd (vooral in het kader van de omzetting van artikel 5 en 6 van de nieuwe EED):

"97°/0 overheidsinstantie:

- a) de publieke organisaties, vermeld in punt 104°/1, a), b), c), d), e), f), g), l) en m);*
- b) de entiteiten die zowel rechtstreeks door de publieke organisaties, vermeld in punt a), worden gefinancierd en beheerd, maar die niet van industriële of commerciële aard zijn;"*

'Publieke organisaties' wordt als volgt gedefinieerd in artikel 1.1.3, 104°/1, van het Energiedecreet:

"104°/1 publieke organisatie:

- a) de federale overheid, inclusief de parastatalen;*
- b) de Vlaamse overheid, inclusief de intern en extern verzelfstandigde agentschappen;*
- c) de provinciale overheden;*
- d) de gemeentelijke overheden, inclusief de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de autonome gemeentebedrijven, de extern verzelfstandigde agentschappen, en verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn;*

- e) de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;*
- f) de politiezones;*
- g) de hulpverleningszones;*
- h) de overheidsbedrijven;*
- i) de onderwijsinstellingen;*
- j) de welzijnsvoorzieningen;*
- k) de gezondheidsvoorzieningen;*
- l) de polders en wateringen;*
- m) rechtspersonen opgericht op grond van een samenwerkingsakkoord dat werd gesloten tussen:*
 - 1) de federale overheid en een of meer gewesten of gemeenschappen;*
 - 2) meerdere gewesten of gemeenschappen onderling.”*

Deze omzendbrief is uiteraard alleen van toepassing op de financiële ondersteuning die is opgezet door overheidsinstanties die onder de bevoegdheden van de gewesten vallen. Financiële ondersteuning waarin bijvoorbeeld de federale overheid voorziet in het kader van de eigen bevoegdheden, valt buiten het toepassingsgebied van deze omzendbrief. Dat neemt niet weg dat die ondersteuning ook in overeenstemming met het Europese verbod moet zijn.

3.2 Voorbeelden

Hieronder gaan we dieper in op enkele voorbeelden van financiële stimulansen die in de Vlaamse praktijk vaak voorkomen. Deze voorbeelden zijn louter exemplarisch. Er wordt ook op gewezen dat, zoals blijkt uit de richtsnoeren van de Europese Commissie, overheidsopdrachten geen financiële stimulans zijn in de zin van artikel 17.15 en dus niet onder het verbod vallen.

Steunverlenende overheden die vragen hebben over de toepassing van het verbod in artikel 17.15 van de richtlijn, worden aangemoedigd contact op te nemen met het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (veka@vlaanderen.be).

Voorbeeld 1: Het verlenen van financiële steun voor de installatie van een gascondensatieketel

Het rechtstreeks verlenen van financiële steun voor een gascondensatieketel (of elk ander op zichzelf staand verwarmingssysteem dat fossiele brandstoffen gebruikt) na 1 januari 2025 valt onder het toepassingsgebied van het verbod van artikel 17.15 van de richtlijn. Gascondensatieketels zijn immers nagenoeg altijd aangesloten op het Vlaamse distributienet voor aardgas. De mix van gebruikte gassen op de verschillende aardgasdistributienetten in Vlaanderen is niet van die aard dat er sprake is van een aanzienlijk aandeel hernieuwbare gassen. Door de band genomen worden verwarmingsketels die worden aangesloten op het distributienet, gevoed met fossiele brandstoffen (namelijk aardgas), waardoor ze onder het toepassingsgebied van het verbod vallen.

Als de individuele steunbeslissing vóór 1 januari 2025 gecommuniceerd werd, mag de uitbetaling van de steun ook na 1 januari 2025 plaatsvinden.

Voorbeeld 2: Het verlenen van financiële steun voor de sloop of de vervanging van een gasketel, gascondensatieketel of installatie op stookolie

Het verlenen van financiële steun voor het wegnemen van een gasketel, gascondensatieketel en verwarmingssysteem op stookolie valt niet onder het verbod van artikel 17.15 van de Richtlijn. De vervanging van een bestaand verwarmingssysteem door een verwarmingssysteem dat niet gevoed wordt door fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld warmtepompen) mag financieel ondersteund worden.

De vervanging van een bestaande gasketel door een nieuw verwarmingssysteem op fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld een gascondensatieketel) is de 'installatie' van een op zichzelf staande verwarmingsketel op fossiele brandstoffen en mag niet financieel ondersteund worden.

Voorbeeld 3: Het verlenen van integrale renovatiesteun

Vaak worden steunmechanismen zo ontworpen dat ze niet voor één enkele renovatiemaatregel van toepassing zijn, maar voor verschillende maatregelen. Zo komen bij Mijn VerbouwPremie verschillende categorieën van werken in aanmerking voor de premie.

De richtsnoeren van de Europese Commissie geven duidelijk aan dat ook in het kader van dergelijke integrale renovatiesteun geen steun verleend mag worden aan de installatie van op zichzelf staande verwarmingssystemen op fossiele brandstoffen. Bestaande steunmechanismen zullen dus moeten worden aangepast om te verzekeren dat, bij het verlenen van de steun, geen financiële ondersteuning voor een op zichzelf staand verwarmingssysteem voor fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld gascondensatieketel) wordt geboden.

Voorbeeld 4: Het verlenen van financiële steun voor hybride verwarmingssystemen

Onder bepaalde voorwaarden kan financiële steun verleend worden voor hybride verwarmingssystemen (bijvoorbeeld hybride warmtepompen). Die verwarmingssystemen moeten dan wel een aanzienlijk deel van hun energie-output uit hernieuwbare bronnen halen. Steunverlenende overheden moeten zelf bepalen wat 'aanzienlijk' in deze context is.

Bovendien mag alleen steun worden verleend voor het hernieuwbare deel van het verwarmingssysteem. De mededeling van de Commissie geeft aan dat die steun evenredig moet zijn met het aandeel hernieuwbare energie in het verwarmingssysteem. Dat impliceert dat systemen die relatief minder hernieuwbare output hebben, evenredig minder steun moeten ontvangen.

Hans BONTE

Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd